

## Klasifikácia kriminality

**Anotácia:** Autori v odbornom článku predkladajú odbornej verejnosti prístupy, ktoré príslušníci polície frekventovane akceptujú pri klasifikácii kriminality. V daných súvislostiach akceptujú, že táto účelová klasifikácia je aplikovaná vo vzťahu k realizácii legislatívnych, organizačno-riadiacich a strategicko-taktických opatrení na úseku kontroly kriminality.

**Kľúčové slová:** kriminalita – všeobecná, v ekonomike (*ekonomická, finančná*), korupčná, environmentálna, drogová, latentná, sériová, mládeže, osôb s kriminálnou kariérou, vo vzťahu k obetiam trestných činov a kriminálny extrémizmus, terorizmus, organizovaný zločin, kyberkriminalita.

### Úvod

Cieľom policajného poznania je získať nové relevantné poznatky o rôznych javoch, vlastnostiach a stránkach objektívnej skutočnosti, ktoré môžu nielen pozitívne ovplyvňovať účinnosť a efekty pri plnení stanovených policajných úloh, ale aj to, čo umožňuje tieto javy aj meniť, usmerňovať ich vývin v súlade s identifikovanými potrebami spoločnosti.<sup>1</sup>

Charakteristickou črtou policajného poznania je, že sa štúdium javov (*získavanie objektívnych relevantných faktov*) deje špecifickými postupmi a prostriedkami, ktoré príslušníci polície pri plnení stanovených úloh účelovo uspôsobujú. V systéme kontroly kriminality sú prístupy k úprave týchto postupov a používanie prostriedkov osobitne determinované poznávaným javom, napríklad prejavmi a podstatou trestného činu a kriminality.

Príslušníci polície vnímajú kriminalitu ako jav, ktorý je nedeliteľne charakterizovaný svojimi vonkajšími a vnútornými vlastnosťami, stránkami, aspektmi, časťami a pod. Má spoločenskú, prírodnú, technickú, unilaterálnu, multilaterálnu, resp. inú povahu. Je to určitá konkrétna forma existencie, je jeho prejavom, ktorý môžu príslušníci polície identifikovať množinou jeho vlastností. Tie vo vzťahu k iným objektom majú všeobecný, zvláštny alebo individuálny charakter. Vlastnosti, stránky, aspekty alebo časti kriminality sa nedajú charakterizovať jednou hodnotou. Môžu sa meniť, a teda nadobudnúť rôzne hodnoty. Z tohto hľadiska je ich možné chápať aj ako vlastnosti iných predmetov, všeobecnejšie ako premenné veličiny, teda ako parametre, do ktorých príslušníci polície môžu dosadzovať konkrétne hodnoty jednotlivých stránok. Vonkajšie vlastnosti kriminality majú javovú povahu a vnútorné vlastnosti vypovedajú o jej podstate. Skúmanie kriminality na základe ich jednotiacich vlastností si vyžaduje, aby príslušníci polície pri plnení úloh, ktoré na nich delegoval občan, používali na ich označenie odbornú terminológiu.

Kriminalitu – spoločenský, heterogénny jav, súhrn páchaných a spáchaných trestných činov, ako objekt poznávania, skúma celý rad vedných disciplín. Pri jej skúmaní (*explanácii*) sú využívané multidisciplinárne a interdisciplinárne prístupy, a to najmä vo vzťahu k poznaniu trestného činu. Z týchto dôvodov majú medzi týmito vednými disciplínami dominantné postavenie trestné právo, kriminológia, kriminalistika a policajné vedy (*policajné teórie a výskum*).<sup>2</sup> Zjednodušene je možné uviesť, že účelom tohto poznávania je vytvárať vhodné podmienky na zabezpečovanie kontroly kriminality.

<sup>1</sup> HOLCR, K., PORADA, V. a kol. Policajné vedy Úvod do teórie a metodológie, s. 40.

<sup>2</sup> PORADA, V. a kol. Bezpečnostní vědy.

## 1 Trestný čin - prvok kriminality

Podstatou procesov poznávania trestného činu je práca s informáciami. Túto prácu odborníci skúmajú, hodnotia, vysvetľujú a projektujú v policajných vedách, napríklad v teórii kriminálno-policajného poznania. Pri tejto teoretickej orientácii si uvedomujú, že komplikovanosť gnozeologického prístupu v procesoch kriminálno-policajného poznania spôsobujú najmä:

- špecifická zložitosť a značná variabilnosť poznávaného javu (*subjektom trestného činu je človek, poznávanie rozličných vlastností ľudí, najmä psychických, teda javových, ktoré sa vymykajú bezprostrednému pozorovaniu a meraniu*),
- retrospektívne vyhľadávanie (získovanie), skúmanie a hodnotenie informácií o trestnom čine (*nie sú dostupné priamemu a systematickému pozorovaniu akcie a reakcie, výnimkou môže byť aplikácia kompetencií, ktoré vyplývajú z právnej, organizačno-riadiacej a taktickej regulácie spravodajskej činnosti (ďalej len „SČ“) a operatívno-pátracej činnosti (ďalej len „OPČ“)*),
- to, že skúmanie a hodnotenie systému trestného činu je vykonávané na základe subjektívne sprostredkovaných hodnôt jeho prvkov a interakcií, najmä vzťahov človeka ako subjektu (*aj potenciálneho*) trestného činu k inému človeku (*poškodený, obeť*), resp. k spoločenstvu, spoločnosti,
- konkrétne prostredie, v ktorom sú získavané, skúmané a hodnotené informácie o trestnom čine (*sociálne prostredie*),
- latencia príčin, podmienok vzniku, existencie a zániku prvkov kriminálneho konania (*genéza ich existencie*),
- aktivita subjektov trestného činu (*sú súčasťou spoločnosti*) a pod.

Z týchto dôvodov presadzujú gnozeologický optimizmus, že páchané a spáchané trestné činy sú plne poznateľné. Platnosť uvedenej konštatácie je evidentná najmä za predpokladu, že príslušníci polície pri účelovej realizácii kriminálno-policajného poznania využívajú adekvátne, praxou a teoretickou explanačiou overené zdôvodnené postupy a prostriedky. Z empirického poznania vyplýva, že na zabezpečenie metodického prístupu pri poznávaní trestného činu je vhodné, ak príslušníci polície využívajú vypracované modelové (*typové*) kriminálne charakteristiky trestného činu.

Rešpektujúc konkrétne praktické potreby, v obsahu týchto charakteristík sú zastúpené znaky trestnoprávnych, kriminologických, kriminalistických a iných charakteristík trestného činu, výstupy analýz kriminálno-policajných situácií, transfery určitých informačných systémov, zovšeobecnené skúsenosti príslušníkov polície a pod. Dá sa povedať, že ide v podstate o najbohatší a najaktuálnejší metodicky informačný obsah, spracovaný na účely poznávania trestných činov.<sup>3</sup> Zhromažďovanie faktov a informácií o prvkoch tohto systémového modelu, ich nepretržitá aktualizácia, spracovanie a transfery vytvárajú určitú sumu východiskových informácií o tzv. „*predpolí*“ poznávania daného druhu trestných činov (*kriminality*). Zabezpečovanie tohto „*informačného manažmentu*“ pre reálne potreby úspešnej realizácie kriminálno-policajného poznania sú povinní vykonávať všetci príslušníci polície na jednotlivých stupňoch riadenia.

---

<sup>3</sup> „Kriminálna charakteristika trestného činu je definovaná takými vlastnosťami, ktoré ovplyvňujú jednak vznik a prejav informácií a faktov o formách trestnej činnosti, ako aj relevantné poznanie vo vzťahu k úspešnému účelovému projektovaniu a realizovaniu procesov kriminálno-policajného poznania.“ In LISOŇ, M., VAŠKO, A. a kol. Teória kriminálno-policajného poznania, s. 107.

## 2 Kritériá klasifikácie kriminality

Kriminalita, trestná činnosť, je spoločenský jav, ktorého obsahovú štruktúru tvorí mnoho prvkov. Kriminálna relevancia týchto prvkov sa odráža predovšetkým v samotných skutkoch, v ktorých sa vidí alebo predpokladá páchaný alebo spáchaný trestný čin.

Nielen v praxi, ale aj v teóriách, predovšetkým z dôvodu čiastočnej eliminácie negatívneho vplyvu heterogenity, sú poznávané závislosti medzi jednotlivými zložkami prejavov tohto javu ako celku. Myšlienkovým spracovaním podstatných znakov prvkov kriminality (*abstrahovaním*) je tento jav (*objekt*) účelovo rozkladaný (*klasifikovaný*) na subobjekty (*druhy kriminality*).

Analogickým výkladom uvedených konštatácií je možné vysloviť záver, že klasifikácia kriminality (*objekt, jav*) je realizovaná účelovo a konštruktívne, rešpektujúc konkrétneho adresáta. Pre potreby policajnej praxe a teórie je najfrekvencovanejšie akceptovaným kritériom používaným pri klasifikácii kriminality objekt trestného činu (*obligatórne kritérium*), napriek tomu, že kriminalita je mimoprávna kategória. Doplnujúcimi (*fakultatívnymi*) klasifikačnými kritériami sú znaky charakterizujúce spôsob páchania trestného činu (*modus operandi*).<sup>4</sup>

### 2.1 Obligatórne klasifikačné kritériá

#### Všeobecná kriminalita

Z výsledkov analýzy registrovaných trestných činov je zrejmé, že predovšetkým v policajnej praxi sú frekvencovane poznávané trestné činy, ktorých javové a obsahové vlastnosti vykazujú charakter tzv. „*všeobecnej kriminality*“. V tejto súvislosti musíme konštatovať, že v odbornej literatúre sme sa nestretli s pokusom o konkrétnejšie vymedzenie tejto kategórie. Považujeme to za určitý paradox, pretože odborná verejnosť označenie „*všeobecná kriminalita*“ využíva permanentne (*nielen vo vnútroštátnej komunikácii*) a nutne (*širokospektrálne*) potrebuje poznať identitu tohto spoločenského javu. Pri odstraňovaní tohto paradoxu sme dospeli k záveru, že dôvodov existencie tejto absencie, je celý rad. Osobitne si uvedomujeme, že vzhľadom na charakter páchaných a spáchaných trestných činov tohto druhu kriminality, je pomerne zložitá operacionalizovať túto kategóriu (*pojmom*). Túto zložitosť determinuje konkrétna realita. Z nej vyplýva, že do termínu všeobecná kriminalita je potrebné zakomponovať súhrn kriminálnych aktivít, ktoré vykazujú znaky skutkových podstat trestných činov s rôznorodým chráneným objektom.

Máme zato, že tieto skutočnosti potvrdzujú, že základný prístup pri tvorbe metodologickej kategórie „*všeobecná kriminalita*“ musí byť stotožnený s poznávaním, ktoré je realizované v jej zložitej interakcii s danou spoločenskou základňou.

Zo sémantického výkladu prívlastku, ktorý je využívaný vo vzťahu k špecifikácii tohto druhu kriminality vyplýva, že znaky trestných činov všeobecnej kriminality (*sú definované univerzálne vymedzenými vlastnosťami*) majú „*všeobecný*“ charakter.

Z tohto hľadiska vlastnosti jednotlivých znakov skutkovej podstaty trestných činov všeobecnej kriminality sú vymedzené širokospektrálne:

- univerzalitou, ktorá je evidentná v kriminálnych situáciách určených miestom a časom ich páchania a spáchania (*miesto, čas*),

---

<sup>4</sup> Objektivizácia uvedených konštatácií je vykonaná na základe štatistickej registrácie kriminality policajno-bezpečnostnými zložkami, a to nielen v Slovenskej republike.

- vymedzenými kompetenciami, miestnou a vecnou príslušnosťou pri zabezpečovaní ich poznania a týkajú sa všetkých (*subjekt, poškodený - obeť*), sú súčasťou spoločenskej väčšiny (*bez výnimočného postavenia*),
- ich objekty tvoria najdôležitejšiu, univerzálnu nevyhnutnú súčasť trestnoprávnej ochrany individuálnych ľudských a občianskych vzťahov (*ich dominancia je v systéme ochrany základných práv a slobôd evidentná*).

To potvrdzuje, že tzv. „*všeobecný aspekt*“, atribút trestných činov tohto druhu kriminality, je možné aplikovať na povinné a nepovinné znaky skutkovej podstaty, ktorými sú v Trestnom zákone kvalifikované.<sup>5</sup> Vzhľadom na účel klasifikácie kriminality sme presvedčení, že štruktúru všeobecnej kriminality tvoria páchané a spáchané trestné činy násilnej, mravnostnej a majetkovej kriminality.

### **Kriminalita páchaná v ekonomike**

V súčasnej dobe je základným kritériom, ktoré sa používa v policajnej praxi pri klasifikácii kriminality v ekonomike, konkrétna skutková podstata trestného činu (*podvod, sprenevera, krádež, a iné*).<sup>6</sup> Tento spôsob klasifikácie nezodpovedá skutočným potrebám. Je tomu tak preto, že spôsoby páchania týchto trestných činov sa dynamicky vyvíjajú, menia; páchatelia ich prispôbujú podmienkam a okolnostiam, v ktorých sú realizované ich ekonomické aktivity. Ďalší protiargument vychádza z empirie. Policajná prax potvrdzuje, že tento systém klasifikácie neumožňuje strategicky, systematicky, cieľavedome vykonať legislatívne, organizačno-riadiace a metodicko-taktické opatrenia (*doterajšia vecná príslušnosť, špecializácia a iné*). My presadzuujeme názor, že vhodnejšie sa javí tento heterogénny jav označiť pojmom „*kriminalita v ekonomike*“.

Na základe výsledkov rešeršnej analýzy a diskusiou s odborníkmi z policajnej praxe sme dospeli k názoru, že pri zatriedňovaní trestných činov do kriminality v ekonomike je rozhodujúce zistenie znakov v spôsobe ich páchania. Nimi je možné vymedziť:

- *poškodenie alebo ohrozenie nadindividuálnych záujmov vo vzťahu k ekonomickému systému, a to zneužitím dôvery, ktorá vytvára predpoklady k jeho funkcionalite,*<sup>7</sup>
- *právnou normou vymedzený vzťah medzi poškodeným a subjektom trestného činu.*

Pri zdôvodňovaní týchto kritérií uvádzame, že teória a prax v Slovenskej republike pred rokom 1989 uvedený jav v ekonomike charakterizovali ako kategóriu kriminality s prívlastkom „*hospodárska*“. Po revolučných zmenách, predovšetkým reagujúc na zmenu spoločensko-ekonomickej formácie, bola táto mimoprávna kategória odborníkmi z praxe premenovaná na „*ekonomickú kriminalitu*“ (*synonymum hospodárskej kriminality*).

V podmienkach EÚ (*Slovenskej republiky*) je trhový hospodársky systém, ktorý v ekonómii (*vede*) charakterizuje celý rad teórií. Vo vzťahu k odhaľovaniu trestných činov v ekonomike, pozitívom je, že tieto teórie je možné použiť aj pri ich druhotnej klasifikácii do skupín:

- *ekonomickej (hospodárskej) kriminality,*
- *finančnej kriminality.*<sup>8</sup>

<sup>5</sup> HULLOVÁ, M et al. General Crime, p. 60 - 67.

<sup>6</sup> Prezídium PZ. Evidenčno-štatistický systém kriminality.

<sup>7</sup> GORNIOK, O. Przestępczość gospodarcza i jej zwalczanie, s. 57 - 58.

<sup>8</sup> LISOŇ, M., UHRIN, S. Úloha kriminálnej a finančnej polície pri zabezpečovaní kontroly nad ekonomickou kriminalitou, s. 15.

Finančná a ekonomická (*hospodárska*) kriminalita sú jej zložky, ktoré svojím prejavom poškodzujú alebo ohrozujú hospodársky poriadok v procesoch realizácie konkrétneho druhu trhu. Trestné činy, ktoré sú začlenené do ekonomickej kriminality svojím prejavom poškodzujú alebo ohrozujú trh spotrebného tovaru a služieb, trh práce a iných reálnych investícií. Analogicky, štruktúru finančnej kriminality tvoria trestné činy, ktoré sú spojené s trhmi financií, finančnými investíciami. Okrem uvedeného je možné súhlasiť s názorom Kylara, ktorý z logiky veci odporúča k tejto skupine priradiť aj tú časť reálnych investícií, s ktorými je obchodované na organizovaných trhoch, a ktoré taktiež tvoria základný prostriedok pre finančné deriváty. Týka sa to predovšetkým drahých kovov a výrobkov z nich. Podobne to platí aj o problematike legalizácie príjmov z trestnej činnosti, ktorá neoddeliteľne súvisí s finančnými investíciami.<sup>9</sup>

## Korupčná kriminalita

Z analýzy publikovaných informácií, ktorých obsahom je problematika korupcie, ako aj zo štúdia vyšetrovacích spisov, v ktorých sú fixované informácie o spôsobe páchania trestných činov je zrejmé, že neexistuje jednotná definícia, ktorá by sa dala aplikovať na všetky formy, typy a stupne tohto kriminálneho konania. Je to pravdepodobne z toho dôvodu, že ku charakteristike korupcie možno pristupovať rôzne, a to vo vzťahu k spôsobom a okolnostiam spáchania tohto konania (*korupcia je páchaná na rôznych trhoch, napr. na trhu spotrebných predmetov, služieb, práce, kapitálu a pod. a v rôznych spoločensko-ekonomických podmienkach*).<sup>10</sup>

Z analýzy jednotlivých charakteristík korupcie vyplýva, že korupcia sa vyznačuje:

- snahou o získanie neoprávnenej výhody (*hmotnej alebo nehmotnej*), na ktorú prijímateľ úplatku nemá žiaden právny nárok,
- snahou o ovplyvnenie rozhodnutia subjektov v delegovanej spoločenskej pozícii,
- zneužitím právomoci, postavenia alebo funkcie, neplnením si povinností (*omisívne konanie*) alebo prekračovaním povinností a kompetencií (*komisívne konanie*),
- existenciou kauzálneho vzťahu medzi prijatím úplatku a následným zneužitím právomoci, postavenia alebo funkcie, neplnením si povinností alebo ich prekračovaním,
- ohrozením alebo narušením rovnosti šancí alebo príležitostí, teda demokratických princípov v pravom zmysle slova,
- narušením čistoty a transparentnosti verejného a súkromného sektora, stratou dôvery občanov v zákonnosť a spravodlivosť v spoločnosti a štáte,
- poškodzovaním ekonomických záujmov spoločnosti alebo štátu v prospech tzv. „*tieňovej ekonomiky*“,

<sup>9</sup> KYLAR, M. Predmet finanční kriminality, s. 302 - 310.

<sup>10</sup> V zákone č. 300/2005 Z. z. (v znení neskorších predpisov) sa v § 328 až § 336b uvádzajú druhy konania súvisiace s korupciou či úplatkárstvom. Z pohľadu vymedzenia javu je to nepostačujúce. Termín korupcia má generický význam, ktorý zahŕňa nielen tie druhy konaní, ktoré sú uvedené v 3. diele ôsmej Hlavy osobitnej časti Trestného zákona (*základné skutkové podstaty korupčného charakteru*), ale aj akékoľvek iné konanie poškodzujúce verejný záujem. Môže byť obsiahnutá v skutkových podstatách vydierania, hrubého nátlaku, úverového podvodu, poisťovacieho podvodu a iné (*ide o tzv. špeciálne skutkové podstaty korupčného charakteru*).

- obvykle tu nie je personifikovaná obeť, tzn. že obeť chýba alebo je ňou celá spoločnosť ako taká (*absencia obete v tradičnom kriminologickom alebo trestnoprávnom ponímaní*),
- má charakter „obchodu“ (*transakcie*), ktorý je výhodný pre obidve strany, t. j. korumpovaného aj korumpujúceho, a ani jedna z týchto strán nemá obvykle záujem o prezradenie korupčného konania, a tomuto cieľu podriadiť aj svoje správanie a konanie (*korupcia často prebieha v súkromí, bez svedkov a bez dôkazov*),
- existencia problémov pri identifikácii protiprávnych konaní a ich preukazovaní z pohľadu orgánov presadzujúcich právo (*absencia dôkazov, svedkov, nemožnosť využiť tzv. „historické“, retrospektívne vyšetrowanie; naopak je tu potrebné aplikovať vyšetrowanie „pro futuro“*),
- výška úplatku nemá vplyv na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti, iba na posúdenie škodlivého následku vo vzťahu k rozhodnutiu o druhu a výške trestu (*v Trestnom zákone nie je stanovená dolná hranica trestnosti prijímania úplatku*).

V súvislosti s činnosťou polície je vhodné tento jav sledovať v týchto oblastiach:

- korupcia vo verejnom sektore,
- korupcia v súkromnom a neziskovom sektore,
- korupcia vykonávaná organizáciou (*zo strany personálu organizácie konajúceho v mene organizácie alebo v jej prospech*),
- korupcia zo strany partnerov vecného vzťahu organizácie konajúcich v mene organizácie alebo v jej prospech,
- korumpovanie organizácie (*korumpovanie personálu organizácie vo vzťahu k činnostiam organizácie*),
- korumpovanie partnerov vecného vzťahu organizácie vo vzťahu k činnostiam organizácie (*na priamu a nepriamu korupciu, napríklad na úplatok ponúkaný alebo prijatý prostredníctvom tretej strany alebo treťou osobou*).

V zásade sa možno zhodnúť na tom, že korupcia zahŕňa okrem prijímania úplatku a podplácania (*dvoch základných foriem úplatkárstva*) aj akékoľvek iné správanie sa k osobám, ktoré majú zverené kompetencie vo verejnom alebo súkromnom sektore (*za podmienky, že sú pri tom ohrozené verejné záujmy alebo záujmy štátu*) a smeruje k získaniu nenáležitých výhod akéhokoľvek druhu.

## Drogová kriminalita

Drogová kriminalita je špecifická trestná činnosť. V štruktúrnom obsahu jej foriem sú registrované znaky charakterizujúce nedovolenú manipuláciu s omamnými a psychotropnými látkami, jedmi, prekursorami, inými prostriedkami a postupmi používanými pri porušovaní protidrogových predpisov. V týchto intenciách je do kategórie "*drogová kriminalita*" vhodné zaradiť štyri typy trestnej činnosti:

- psychofarmakologicky podmienená trestná činnosť (*činy spáchané pod vplyvom psychoaktívnej látky, ako výsledok akútneho/chronického užívania*),
- ekonomicky motivovaná kriminalita (*spáchaná za účelom financovania vlastnej drogovej závislosti*),
- systémová kriminalita (*ide hlavne o násilné trestné činy spáchané v rámci fungovania trhu s nelegálnymi drogami*).

Omamné a psychotropné látky - drogy, sú látky, ktoré menia funkcie organizmu, pričom vždy pôsobia na centrálny nervový systém a môžu mať priznané postavenie liekov. Droga je látka, ktorá mení duševný i fyzický stav človeka (*náladu, vnímanie, myslenie, stav vedomia, činnosť srdca, dýchanie, koordináciu pohybov...*).

Užívaním drogy vzniká závislosť (*návyk – vo forme psychickej, resp. fyzickej závislosti*), ktorá je charakterizovaná neodolateľnou túžbou po droge. Závislý človek urobí čokoľvek, aby drogu získal (*krádež, prostitúcia, v krajnom prípade i vražda*). Kriminalita je hlavným zdrojom finančných prostriedkov, pretože cena drogy pri pravidelnej potrebe vysoko prevyšuje bežné príjmy.

Pri začleňovaní trestných činov do štruktúry drogovej kriminality je potrebné zisťovať, skúmať a hodnotiť trestnoprávne aspekty súvisiace s drogami (*relevantné drogové trestné činy<sup>11</sup> a iné napr. trestné činy spáchané pod vplyvom drog a trestné činy, ktoré boli sekundárne spáchané z dôvodu drogovej závislosti*).

Policajná prax trestné činy drogovej kriminality (v Slovenskej republike od roku 1978) pomerne frekventovane zatrieduje do skupiny trestných činov všeobecnej kriminality. My zastávame názor, že prístup, ktorý rešpektuje policajná prax nie je správny. Je tomu tak preto, lebo pri identifikovaní znakov skutkových podstat trestných činov drogovej kriminality jej príslušníci aplikujú špecifické postupy, osobitne v rešpektovaní delegovanej zodpovednosti vo vzťahu k ich predchádzaniu, zamedzovaniu, odhaľovaniu a objasňovaniu.

## Environmentálna kriminalita

Označenie „*environmentálna kriminalita*“ vychádza z pojmu „*environment*“, teda životné prostredie, ktorým je všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie organizmov vrátane človeka a je predpokladom ich ďalšieho vývoja.

Pod environmentálnou kriminalitou chápeme trestnú činnosť, ktorej objektom útoku páchatel'a je životné prostredie alebo niektorá z jeho zložiek (*voda, vzduch, príroda – živočíchy, rastliny vrátane stromov, ..., manipulácia s odpadom, výstavba – stavebný poriadok, ...*).

Realizácia činností polície, pri naplňaní účelu predchádzania, zamedzovania, odhaľovania a objasňovania trestných činov environmentálnej kriminality, je orientovaná na každú oblasť – „*zložku*“, na ktorej ochranu sa vzťahujú samostatné právne predpisy. Na tieto sa odvolávajú skutkové podstaty trestných činov proti životnému prostrediu zaradených v samostatnej hlave Trestného zákona pod názvom „*Trestné činy všeobecne nebezpečné a proti životnému prostrediu*“. Druhý diel tejto hlavy v jednotlivých skutkových podstatách trestných činov vymedzuje tieto protiprávne konania ako:

- ohrozovanie a poškodenie životného prostredia,
- neoprávnené nakladanie s odpadmi,
- porušovanie ochrany vôd a ovzdušia,
- porušovanie ochrany rastlín a živočíchov vrátane nelegálneho obchodovania s ohrozenými druhmi rastlín a živočíchov a nelegálneho výrubu stromov mimo lesného pôdneho fondu,
- porušovanie ochrany stromov a krov rastúcich v lesnom pôdnom fonde,
- šírenie nákazlivej choroby zvierat a rastlín,
- únik geneticky modifikovaných organizmov,
- pytliactvo.

---

<sup>11</sup> Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

Rozsah environmentálnej kriminality je taktiež vymedzený nariadením ministra vnútra Slovenskej republiky o postupe pri predchádzaní, zamedzovaní, odhaľovaní a dokumentovaní environmentálnej trestnej činnosti, pri zisťovaní jej páchatel'ov, pri jej vyšetrovaní a skrátrenom vyšetrovaní, kde sa za environmentálnu trestnú činnosť považuje aj trestný čin nedovolennej výroby a držania jadrových materiálov, rádioaktívnych látok, vysoko rizikových chemických látok a vysokorizikových biologických agensov a toxínov, ohrozovanie zdravia závažnými potravinami a inými potrebami, týranie zvierat a krádeže dreva z lesného pôdneho fondu vrátane dreva už vyťaženého.

Páchanie environmentálnej kriminality je často v súbehu aj s inou trestnou činnosťou, napr. skrátene dane, podvod, korupcia, zneužívanie právomoci verejného činiteľa a pod. Ako sme uviedli pri ich klasifikovaní je vhodné akceptovať osobitosti ich účelovej identifikácie.

### **Kriminálny extrémizmus**

Extrémizmus je spoločenský fenomén, ktorý sprevádza vývoj ľudskej spoločnosti. V každom štádiu ľudskej spoločnosti existovali jednotlivci a skupiny ľudí, ktorí prezentovali svoje predstavy a názory vo forme určitého extrému, a to vo vzťahu ku spektru názorov a predstáv, ktoré boli akceptované pri riešení konkrétnej témy alebo spoločenského problému. V tomto smere nie je možné vnímať extrémizmus v jeho podstate automaticky ako niečo negatívne, pretože je mnohokrát uplatnením slobody názoru a prejavu v spoločnosti. Mnohokrát prejavy extrémizmu predstavujú dôležité signály, z ktorých je zrejmé, že štát (*štátne orgány*) neplní svoje funkcie, občania alebo sociálne skupiny sú v spoločnosti nespokojní, a táto nespokojnosť sa stupňuje priamo úmerne so závažnosťou problému, ktorý je eminentnou súčasťou extrémistickej aktivity, prejavu, prístupu a pod.

Na druhej strane veľmi často predstavuje extrémizmus spoločensky závažné prejavy, ktoré sú v príkrom rozpore s princípmi právneho štátu. Vo vzťahu k spoločenskej závažnosti je možné poukázať na historické skúsenosti, z ktorých jednoznačne vyplýva alternatívna možnosť kriminálnej gradácie, transformácie extrémistických hnutí do konkrétnych foriem kriminálnych, resp. teroristických organizácií (*YAKUZA, MAFIA, TRIÁDY, ...*) a pod. História jednoznačne dokazuje, že vodcovia extrémistických hnutí (*skupín, organizácií*) sú schopní situáciu po vzniku vzťahov závislosti a odkázanosti zneužiť vo svoj individuálny prospech.

V právnom štáte spoločným cieľom je predchádzať a zamedziť radikalizácii vedúcej k extrémizmu prostredníctvom skorej intervencie, systematickým vzdelávaním jednotlivých cieľových skupín a v oblasti represie zvýšením kapacity a možnosti efektívneho odhaľovania a stíhania trestných činov extrémizmu.

Z uvedeného dôvodu musia kompetentné orgány štátu poznávať, skúmať a vysvetľovať extrémistické prejavy objektívne, odborne, bez predsudkov a pod. Základným predpokladom účinnej a efektívnej činnosti pri dosahovaní tohto cieľa je poznanie podstaty možných foriem kriminálneho extrémizmu.

Termínom „*kriminálny extrémizmus*“ je možné označiť verbálne, grafické, fyzické alebo iné aktivity spojené spravidla s vyhraneným ideologickým alebo iným kontextom, zväčša s absenciou hmotnej pohnútky, ktorých znaky naplňajú niektoré zo skutkových podstát trestného činu alebo majú znaky priestupku. Ide o kriminálne aktivity individuálneho subjektu alebo extrémistickej skupiny, ktorých názory výrazne vybočujú zo všeobecne uznávaných spoločenských noriem so zreteľnými prvkami netolerancie, najmä rasovej, národnostnej, náboženskej alebo inej obdobnej neznášanlivosti, ktoré útočia proti demokratickým princípom, spoločenskému usporiadaniu, životu, zdraviu, majetku alebo verejnému poriadku.

Za charakteristické črty kriminálneho extrémizmu považujeme jeho ideovú motiváciu a vo väčšine prípadov absenciu hmotných pohnútok. To znamená, že subjekt týchto aktivít sa nechce primárne obohatiť. Tým sa prejavy kriminálneho extrémizmu líšia od ostatných trestných činov, ktoré sú páchané subjektmi z egoistických príčin, medzi ktoré patria napríklad uspokojovanie pudových potrieb, dosiahnutie hmotného zisku alebo získanie moci, vplyvu a pod. V týchto intenciách sú subjekty kriminálneho extrémizmu osoby alebo skupiny osôb (*Skinheads, anarchisti a pod.*), ktoré sa vyznačujú najmä odmietaním platných právnych a morálnych noriem, vysokou mierou názorovej alebo rasovej neznášanlivosti, absenciou hmotných pohnútok a protiprávnym konaním s prvkami agresivity a brutality.

Kriminálny extrémizmus je najfrekvencovanejšie klasifikovaný do skupín:

- pravicový extrémizmus,
- ľavicový extrémizmus,
- náboženský extrémizmus.

V kontexte uvedeného, obligatórnym znakom jednotlivých foriem kriminálneho extrémizmu je ich spoločenská závažnosť (*extrémistického konania – činu*). Spoločenská závažnosť je vlastne vnútorná charakteristika kriminálneho extrémizmu, ktorá s formálnou skutkovou podstatou tvorí kumulatívne trestný čin. Aby šlo o trestný čin, nestačí, že znaky extrémizmu sú uvedené v Trestnom zákone, je potrebné, aby bol čin (*nielen podľa týchto znakov, ale aj vzhľadom na svoju konkrétnu podobu*) vnímaný ako spoločensky nežiaduci, pričom sa tu vyžaduje aj určitá miera jeho spoločenskej závažnosti. Právnym odrazom tohto stupňa závažnosti činu pre spoločnosť je jeho trestnosť (*protiprávnosť v zmysle trestného práva*).<sup>12</sup>

Nielen z hľadiska praktických potrieb, pri skúmaní a hodnotení závažnosti extrémizmu pre spoločnosť, je potrebné vždy rozlišovať v akom pomere sa prejavuje škodlivosť a nebezpečnosť jeho subjektov (*jednotlivec, extrémistická skupina*) a škodlivosť a nebezpečnosť ich aktivít, resp. akým spôsobom vôbec porovnávame alebo lepšie hodnotíme jednotlivé kritériá spoločenskej závažnosti extrémizmu.

## Terorizmus

Aj napriek tomu, že pojem terorizmus je často skloňovaný v bežnom živote a v odborných kruhoch (*napr. v práve, politológii, sociológii*), oficiálna definícia pojmu terorizmus neexistuje. V tejto súvislosti je vhodné upozorniť na rozdiel definície terorizmu v rovine právnej a z pohľadu ostatných vedných disciplín (*napr. sociológia, politológia, kriminológia a pod.*), pretože právna veda je významná svojou exaktnosťou.<sup>13</sup>

Sledujúc nami vymedzený zámer, v obsahu tohto predkladaného odborného článku, pozitívne hodnotíme identifikačné kritériá terorizmu, ktorú uvádza A. P. Schmid. Podľa jeho názoru „*terorizmus*“ je *metóda vzbudzovania strachu prostredníctvom opakovaných násilných aktov, vykonávaných tajnými alebo polotajnými jednotlivcami, skupinami či štátnymi orgánmi z idiosynkratických kriminálnych alebo politických dôvodov, pričom na rozdiel od atentátov nie sú priame obete násilia pravým terčom teroru. Okamžité ľudské obete násilných činov sú*

---

<sup>12</sup> SOLNAŘ, V, FENYK, J., CISAŘOVÁ, D. Základy trestní zodpovědnosti – Podstatně prepracované a doplnené vydanie, s. 10.

<sup>13</sup> JAGNEŠÁK, J. Terorizmus vs. Organizovaný zločin, s. 52.

obvykle buď vybrané náhodne (príležitostné) terče z cieľovej verejnosti, alebo zámerne (reprezentatívny alebo symbolický terč) a slúžia k posunutiu správ...<sup>14</sup>

Podľa niektorých odborníkov terorizmus v sebe inkorporuje tri podstatné znaky:

- politické násilie – páchatelia chcú dosiahnuť cieľ,
- komunikatívne násilie – účelom teroristických činov je zanechanie odkazu,
- asymetria moci – násilie teroristov vzrastá, keď tá-ktorá teroristická skupina pociťuje potrebu mobilizovať sily proti silnejšiemu protivníkovi (napr. štátu).

Terorizmus je často pokus o sociálnu kontrolu a svojpomoc relatívne slabšími menšinami.<sup>15</sup>

Analogickým výkladom uvedeného je možné uviesť, že pre identitu terorizmu je typické cieľavedomé a účelové konanie, ktorého adresnosť definujú jeho motívy.

Terorizmus je metóda boja, ktorá využíva násilie ako prostriedok na ovplyvňovanie a manipuláciu.<sup>16</sup> Pre potreby praxe a teórie je terorizmus frekventovane klasifikovaný:

- podľa pôvodu, resp. aktérov:
  - štátom podporovaný terorizmus – používanie terorizmu štátom proti domácim a zahraničným oponentom,
  - neštátny terorizmus – financovanie terorizmu neštátnymi organizáciami,
  - individuálny terorizmus – terorizmus, ktorý vykonávajú jednotlivci (tzv. „lone wolf“),
- podľa rozsahu:
  - medzinárodný – terorizmus vykonávaný na území viacerých štátov,
  - lokálny – terorizmus vykonávaný len na určitom území tej-ktorej krajiny,
- podľa vzniku a šírenia:
  - politický – dôvodom vzniku terorizmu je politická orientácia,
  - ideologický – vzniká v dôsledku rôznych ideológií na určitom území,
  - nacionalistický – dôsledok vyhrotených vzťahov medzi určitými národnosťami, rasami a pod.,
- podľa objektov útoku:
  - terorizmus zameraný na likvidáciu pravých objektov – terorizmus, ktorého záujmom sú konkrétne osoby (*ich likvidácia, diskreditácia a pod.*),
  - terorizmus zameraný na likvidáciu nepravých objektov – na civilné obyvateľstvo, prostredníctvom ktorého teroristi využívajú nátlak na vládu a iné organizácie,
- podľa použitých prostriedkov:
  - terorizmus klasický (*konvenčný*) – teroristi využívajú pri teroristickom útoku klasické prostriedky (*výbušniny, strelné zbrane, autá*) a bežné metódy (*únosy, atentáty a pod.*),
  - superterorizmus (*nekonvenčný*) – použitie špeciálnych prostriedkov (*jadrové zbrane, chemické zbrane, biologické zbrane, ale aj použitie informačných technológií – kyberterorizmus, pri ktorom priame obete útoku ani nemusia existovať*).

Pre potreby plnenia spoločných úloh v rámci Europol-u je terorizmus klasifikovaný na:

- náboženský,
- právicový,

<sup>14</sup> SCHMID, A. P. Problémy s definovaním terorizmu, s. 89.

<sup>15</sup> JELÍNEK J. a kol. Terorizmus – základní otázky trestního práva a kriminologie, s. 23.

<sup>16</sup> BRZYBOHATÝ, M. Pojem a příčiny terorizmu, s. 19.

- ľavicový a anarchistický,
- etno-nacionalistický a separatistický,
- iný (napr. za práva zvierat, proti interrupciám a pod.).<sup>17</sup>

Máme zato, že aj tento exkurz názorov je možné využiť pri identifikácii terorizmu, štruktúry teroristických incidentov a iných aktivít, ktoré determinujú dosahovanie jeho cieľov.

## 2. 2 Fakultatívne klasifikačné kritériá

V praxi a teóriách sú pri klasifikácii kriminality frekventovane využívané znaky spôsobu páchania trestných činov (*modus operandi*). Napríklad je skúmaná a hodnotená kriminalita – pripravovaná, bez prípravy, páchaná mládežou, na mládeži, jednotlivcami, skupinami, opakovane, v sérii, utajovane a pod.

### Latentná kriminalita

Štatistické údaje o kriminalite poskytujú obraz len o registrovanej vyšetrovanej trestnej činnosti, a nie o celom súbore spáchanej trestnej činnosti, pretože jej časť nevychádza najavo a tvorí tzv. skrytú (*latentnú*) kriminalitu. Z uvedeného dôvodu je relativita objektivity štatistických ukazovateľov pomerne značná. Záujmom spoločnosti je zabezpečenie účinnej ochrany pred kriminalitou. Je nesporné, že čím vyšší je pomer nezistených (*neodhalených, neregistrovaných, a teda zásadne nepostihnuteľných*) trestných činov k počtu zistených (*odhalených, registrovaných a postihnuteľných*), tým viac sa prehľbuje situácia, ktorá je v najhlbšom rozpore so záujmami spoločnosti. Latentná kriminalita je javom, ktorý výrazne oslabuje preventívnu i represívnu úlohu trestného práva.

Z publikovaných informácií, ktoré sumárne charakterizujú daný jav vyplýva, že medzi odborníkmi nie je jednotný názor na samotnú podstatu tohto javu. Jedna skupina odborníkov pod pojem latentná kriminalita zahŕňa všetky trestné činy, ktoré z rôznych dôvodov zostávajú pred políciou, prokuratúrou alebo súdom utajené a nie je možné ich preto štatisticky podchytiť.<sup>18</sup> Druhá skupina ju chápe ako súhrn všetkých nikde nezaregistrovaných trestných činov, t. j. ktoré nie sú uvádzané v kriminálnych štatistických prehľadoch. Ako vyplýva z citovaného prameňa, iní idú ešte ďalej a pod pojem latentná kriminalita zaraďujú trestné činy, ktoré sú i iným orgánom v trestnom konaní známe, ale z rôznych dôvodov nie sú evidované.

Z uvedeného je zrejmé, že takto je možné rozsah trestných činov, ktoré sú považované za latentné, rozširovať a zužovať. Podľa nášho názoru spoločným znakom latentnej kriminality je skutočnosť, že orgány zabezpečujúce úlohy na úseku kontroly kriminality o nich nevedia a objektívne nemôžu na nich adekvátne reagovať. Z uvedeného vyplýva, že za rozhodujúce kritérium pre začlenenie spáchaného trestného činu do kategórie latentnej kriminality je potrebné považovať povahu prekážky, ktorá existuje a bráni jeho poznaniu.

Zistiť skutočný rozsah kriminality, t. j. stav a štruktúru všetkých činov, ktorými boli porušené trestnoprávne normy, a za ktoré by mala byť ako právny následok uložená trestná sankcia, nie je vzhľadom k existencii latentnej kriminality v súčasnosti možné. Je totiž veľmi zložitá vypracovať exaktné metódy, ktorými je možné dospieť k zisteniu kvantitatívneho podielu latentnej kriminality na celkovej kriminalite a vo vnútri jednotlivých kategórií kriminality – ich mieru latencie.<sup>19</sup>

<sup>17</sup> Terorizmus v EÚ od roku 2015. [online]. [cit. 07.06.2019] dostupné na: <http://www.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/security/20180703STO07127/terorizmus-v-eu-od-roku-2015>.

<sup>18</sup> NESNÍDAL, J. Latentní kriminalita (*úvaha nad některými trestněprávními, kriminologickými a kriminalistickými aspekty*), s. 289 – 292.

<sup>19</sup> KOUBOVÁ, E. Latentní kriminalita a její výzkumy ve světě (*Victim Surveys*), s. 325 – 330.

## Organizovaný zločin

Organizovaný zločin je vo svojej medzinárodnej podobe súčasťou širšieho pojmu „medzinárodná zločinnosť“, ktorou sa rozumie „objektívny, sociálne podmienený a historicky premenlivý jav, prejavujúci sa ako súhrn činov poškodzujúcich, resp. ohrozujúcich medzinárodným právom chránené záujmy štátov a celého medzinárodného spoločenstva, a preto nimi postihovaných ako činy trestné“.<sup>20</sup>

Zjednodušene povedané, ide o také trestné činy, ktoré sú takto označené mnohostrannými medzinárodnými zmluvami, a práve preto sú na riešenie tejto problematiky akceptované prostriedky medzinárodného práva. ???

V súčasnej dobe v rámci medzinárodného spoločenstva sa pomerne frekventovane používa termín: „organizovaná transnacionálna kriminalita“ - „organizovaná kriminalita medzinárodného významu“, pod ktorou sa rozumie - súhrn trestných činov ktoré sú nebezpečné pre celé medzinárodné spoločenstvo a na účinnom potláčaní ktorých majú štáty osobitný záujem, takže spoluprácu pri tomto postihu väčšinou upravujú všeobecnými alebo univerzálnymi medzinárodnými nástrojmi.“<sup>21</sup> Ako príklad sa uvádza zmluvne upravené potláčanie prejavov obchodu s drogami, rôznych foriem obchodu s ľuďmi, zbraňami, nelegálnej migrácie.<sup>22</sup>

Použitím pojmu „väčšinou“ autori tejto definície subsumujú do pojmu „organizovaná kriminalita medzinárodného významu“ aj kriminálne činy neupravené medzinárodnými zmluvami, tzn. zahŕňajú všetky trestné činy s tzv. cudzím prvkom. Cudzí prvok však môže obsahovať ktorýkoľvek trestný čin (krádež, ublíženie na zdraví, znásilnenie a pod.) a tento môže spočívať napríklad v tom, že sa ho v tuzemsku dopustí cudzí štátny príslušník.

Vykonanou analýzou národných a medzinárodných charakteristík organizovaného zločinu a ich vzájomnou komparáciou je možné v ich obsahu zistiť určitú zhodu. Zhoda je registrovaná predovšetkým v tom, že pri ich vymedzení sú najčastejšie využívané metódy, ktoré používajú členovia kriminálnych skupín pri páchaní trestných činov. Tie sa odlišujú od ostatných foriem trestného správania. Ich dôležitými znakmi sú násilie, korupcia, sústavná trestná činnosť a nadsadenosť skupiny nad jednotlivcom a pod. Skupiny organizovaného zločinu sú charakterizované svojou dlhou životnosťou („bez ohľadu na dĺžku života ich členov“). Ich funkčnosť nie je závislá od permanentnej účasti ktoréhokoľvek člena skupiny.

Organizovaný zločin je opakujúce, cieľavedomé, koordinované páchanie závažnej trestnej činnosti (vrátane podporných aktivít), ktorej subjektom sú zločinecké skupiny alebo organizácie (väčšinou s viacstupňovou vertikálnou organizačnou štruktúrou), a ktorého hlavným cieľom je dosahovanie nelegálnych ziskov pri minimalizácii rizika (zaist'ovaného prostredníctvom kontaktu v rozhodovacích spoločenských štruktúrach a inými legálnymi a nelegálnymi aktivitami).

Pri komparácii „terorizmu“ a „organizovaného zločinu“ je možné zistiť, že pre organizovaný zločin je základným motívom dosahovanie zisku s minimom rizika (zisk je hlavným cieľom). Pre terorizmus sú primárnym motívom ideologické alebo politické pohnútky. Pre organizovaný zločin je násilie prostriedkom, pre terorizmus je formou. Snahou subjektov organizovaného zločinu je utajovať kriminálne aktivity, subjekty terorizmu ich zverejňujú. Organizovaný zločin chce existujúci spoločenský systém zneužívať, terorizmus ho

<sup>20</sup> SLOPOVSKÝ, P. In GRÉDY, D. a kol. Medzinárodná organizovaná trestná činnosť a spôsoby odhaľovania a dokumentácie.

<sup>21</sup> DAVID, V., MALENOVSKÝ, J. Mezinárodně právní aspekty potlačování mezinárodního terorizmu, s.71.

<sup>22</sup> V roku 1991 bola zriadená komisia OSN pre prevenciu zločinu a trestného práva. Plnenie programových cieľov uvedenej komisie koordinuje Medzinárodná vedecká a odborná rada (ISPAC). Združuje nevládne organizácie, vedecké ústavy a ďalšie právnické osoby. V rámci ISPAC pracuje 10 výborov, z ktorých 7. výbor rieši otázky transnacionálneho organizovaného zločinu. In Kriminalistika, roč. XXVIII., č. 3/1995, s. 231.

chce zničiť. Subjekty terorizmu používajú praktiky, ktoré využíva aj organizovaný zločin (*napríklad obchod s drogami, zbraňami, ľuďmi a pod.*), pre získanie prostriedkov potrebných na plnenie svojich teroristických zámerov.

Aj vzhľadom na tieto skutočnosti sú subjekty organizovaného zločinu v antagonistickom vzťahu k subjektom terorizmu.

## Kyberkriminalita

Každodenné využívanie moderných technológií predstavuje spoločenskú realitu. V konkrétnom vyjadrení sú najfrekventovanejšie využívané počítač a mobilný telefón (*vrátane ich rôznych modifikácií – tablet, netbook a iné*) a iné zariadenia, osobitne kamerové systémy prepojené cez internet a pod.

Dynamický rozvoj informačných technológií so sebou prináša aj nové spoločensky škodlivé konanie a nové formy kriminality, ktoré odborná verejnosť klasifikuje do skupiny kyberkriminality (*cybercrime*). Pre potreby polície je kyberkriminalita vymedzovaná ako trestná činnosť, ktorá je páchaná v prostredí informačných a komunikačných technológií vrátane počítačových sietí. Samotná oblasť informačných a komunikačných technológií je buď predmetom kriminálneho útoku, alebo je táto trestná činnosť páchaná za výrazného využitia informačných a komunikačných technológií, prostriedkov.<sup>23</sup>

Rešpektujúc potreby policajnej praxe, ukazuje sa ako vhodné kyberkriminalitu klasifikovať na niekoľko typov (*podľa počítačových systémov ako prostriedkov alebo cieľov útokov; podľa miery využívania technických znalostí a sociálneho inžinierstva a pod.*).

Z praktického hľadiska, informačné a komunikačné technológie, vrátane počítačových sietí, v podstate neumožňujú páchať nový druh trestnej činnosti, len poskytujú iné podmienky a formy páchania už známych trestných činov, napr.:

- podvodov, sprenevery – sú páchané najmä v odvetviach finančnej sféry (*páchateľom je osoba, ktorá má prístup k informáciám, ktoré sú uložené v počítači; páchateľmi sú aj subjekty, ktoré sa dokážu „prebúrať“ do informačných systémov odvetví finančnej sféry*),
- formou falšovania a pozmeňovania (*subjekty na to frekventovane používajú počítače*),
- formou pomsty, ohovárania, krivého obviňovania a iných útokov proti jednotlivcovi a skupine osôb (*vznikom a rozvojom informačných technológií – IT je ich kriminálna realizácia zjednodušená a spoločensky závažná*),
- nepravdivým varovaním, tzv. hoaxes (*poplašné správy zverejnené prostredníctvom IT dokážu ovplyvniť mnoho užívateľov a spôsobujú paniku a pod.*),
- počítačovým pirátstvom (*Warez – nelegálne nakladanie s autorským dielom v rozpore s autorským právom; gamez – počítačové hry; appz – aplikácie; crackz – cracky, moviez – filmy*),
- neoprávneným vniknutím do systému, tzv. hackeri (*útok hrubou silou za účelom prekonania ochrany; „slovníkový útok“; observácia, napr. odposluch; využitie neukončeného spojenia; Backdoor – zadné vrátka; Keylogger – zachytenie hesla – pomocou tzv. trójskeho koňa*),
- bankových krádeží (*napr. phishing; pharming*),
- IP spoofing-u (*vytvorenie IP datagramu s falošnou zdrojovou IP adresou, ktorý je následne odoslaný počítačovou sieťou do cieľového počítača, pred ktorým má byť utajená totožnosť odosielateľa IP*)
- a pod.

---

<sup>23</sup> SMEJKAL, V. Kybernetická kriminalita, s. 21.

## Sériová trestná činnosť

Policajná práca s kategóriou „sériová trestná činnosť“ vychádza z premisy, že osobnosť páchatel'a sa vždy odráža v jeho konaní. Konanie páchatel'a má podľa objektívnej hermeneutiky určité logické zákonitosti v závislosti na jeho osobnostnej štruktúre, či si to páchatel' uvedomuje alebo neuvedomuje. Aplikovaním objektívnej hermeneutiky sa príslušníci polície sústreďujú predovšetkým na nevedomé prejavy aktivít páchatel'ov, vykonávaných na základe tzv. latentného účelu. Tieto prejavy sú imanentnou súčasťou odrazov, ktoré kriminálnym konaním páchatel' vytvára. Vypovedajú o nevedomom a vžitom spôsobe rozhodovania a konania páchatel'a na pozadí jeho osobnostnej štruktúry. Prívlastok „objektívna“ v názve tejto koncepcie označuje, že cieľ, ktorý chcú príslušníci polície dosiahnuť, vrátane postupov pri jeho objektivizácii, je založený na objektívnej podobe tak, ako je tomu u iných prírodovedných postupov.

Pod „sériovou trestnou činnosťou“ rozumieme „štyri a viac kontinuálne spáchaných rovnakých trestných činov tým istým páchatel'om, medzi ktorými nie je objektívna alebo subjektívna súvislosť.“

Analogickým výkladom tejto charakteristiky je možné dospieť k záveru, že pri zatriedovaní trestných činov do série, príslušníci policajnej praxe využívajú zistené znaky *modu operandi* a identitu podmienok a okolností, ktoré ich páchanie determinujú. Kritérium „kontinuita“ je určované vo vzťahu k zabezpečeniu neodvratnosti trestného postihu za protiprávne konanie. Z logiky veci vyplýva, že predmetný účel je možné naplňať len u trestných činov, u ktorých je zistený páchatel'. Pre účely zatriedenia trestného činu do série je rozhodujúca skutočnosť, že subjekt pácha rovnaké trestné činy opakovane, medzi ktorými nie je objektívna alebo subjektívna súvislosť.<sup>24</sup>

V praxi sa poznatky o sériovej trestnej činnosti využívajú najmä:

- v systéme identifikácie perserverancie,
- pri objektivizácii existencie alebo absencie identity určitých kriminálnych aktivít,
- pri určovaní následnosti a iných interakcií medzi kriminálnymi a nekriminálnymi aktivitami, a to aj navonok,
- pri začleňovaní aktivít do jednotného celku (vo vzťahu k subjektu),<sup>25</sup>
- pri určovaní taktiky a metódy poznávania a pod.<sup>26</sup>

To potvrdzuje, že používanie kategórie „sériová trestná činnosť“ má účelový podtext, pretože jej akceptáciou (počet štyri a viac) sú vytvárané predpoklady pre identifikovanie relevantných informácií o spáchanej trestnej činnosti a je predikovaná kriminálna aktivita (skôr spáchaná – latentná, resp. pripravovaná) zisteného resp. doteraz nezisteného páchatel'a. Je tomu tak preto, lebo systémové zhromažďovanie faktov a informácií o trestných činoch, ich nepretržitá aktualizácia, spracovanie a transfery vytvárajú určitú sumu východiskových informácií potrebných k účinnej a efektívnej identifikácii série. Toto špecifické poznávanie je dominantne sústreďované na genézu trestného činu, kriminálnu udalosť, nie na páchatel'a.

Zabezpečovanie tohto „informačného manažmentu“ pre reálne potreby sú povinní vykonávať všetci príslušníci polície na jednotlivých stupňoch riadenia a v prípade potreby – účelovo zriadiť koordinačné centrum.

<sup>24</sup> § 122, ods. 9 Trestného zákona.

<sup>25</sup> SELLENG, D. Objektívna hermeneutika a její kriminalistický význam, s. 243 – 254.

<sup>26</sup> MUSIL, J. Způsob páchaní trestné činnosti a jeho kriminalistický význam, s. 68.

Z praxe je zrejmé, že znaky *modu operandi* predstavujú mnohotvárne javy, integrujúce aktivity motorickej a psychickej povahy. Pri identifikovaní trestných činov niektoré z týchto komponentov dokážu príslušníci polície vymedziť po obsahovej stránke pomerne presne, pretože v sebe zahŕňajú len úzky okruh aktivít. Naproti tomu, tu existujú komponenty, vymedzenie ktorých je značne vágne a zahŕňa v sebe pomerne rozsiahlu a rôznorodú činnosť. V každom prípade je potrebné zdôrazniť, že práve systémové vnímanie týchto komponentov vo vzťahu k identifikácii série vykazuje konkrétnu pragmatickú relevanciu (*osobitne pri identite „podpisu páchatel’a“*).

### **Kriminalita charakterizovaná subjektom trestného činu**

Páchatel’om (*subjektom*) dolózneho trestného činu môže byť ktokoľvek, kto sa kriminálnym správaním, resp. konaním rozhodol saturovať potrebu (*materiálnej, resp. symbolickej hodnoty, a to vo vzťahu k osobám, veciam, miestam, času a pod.*). Trestný čin je sociálno-politicko-právna konštrukcia definovaná zákonom.

Túto skutočnosť sme uviedli aj napriek tomu, že si uvedomujeme, že v určitom slova zmysle spoločnosťou vytvorená konštrukcia trestného činu má svoj pevný základ vo vzťahoch ku konaniu a správaniu sa určitých osôb. Kriminalita má jednoznačne heterogénny charakter. Podstatou tohto tvrdenia je fakt, že kriminálne konanie je evidentne heterogénne – niektoré subjekty páchajú trestné činy násilnej kriminality, iné mravnostnej, drogovej, ..., iné sa špecializujú na nenásilné kriminálne konanie a pod. Máme zato, že aj tieto konštatácie vyvolávajú celý rad legitímnych otázok, na ktoré je potrebné nachádzať odpovede, napr. „*Kto môže byť subjektom trestného činu a aký význam má jeho identifikácia (muž, žena, mladistvý, dospelý, senior, recidivista, ...)*“.

#### **- Kriminalita mládeže**

Mládež predstavuje špecifickú sociálnu skupinu, ktorej v spoločnosti neodmysliteľne patrí veľmi významné postavenie. Mládež je kategóriou psychologickou, sociologickou, pedagogickou, biologickou, kriminologickou, právnou a v neposlednom rade kategóriou kriminálno-policačného poznania.

Dospievajúca mládež tým, že je emočne nestabilná a nemá vytvorenú pevnú hierarchiu hodnôt často inklinuje k patologickému správaniu, ktoré je trestné, z hľadiska trestného práva kvalifikované skutkovou podstatou. Vzhľadom na existujúce spoločenské a individuálne potreby pri posudzovaní vzťahu ku kriminalite mládeže je vhodné akceptovať kategóriu delikvencia (*porušovanie práva*). Štruktúru tejto kategórie tvoria aj konania inak trestné, ktoré spáchali osoby maloleté a osoby trestno-právne nezodpovedné pre nepričetnosť. Zahŕňa aj činy, ktoré ohrozujú a porušujú základné spoločenské vzťahy, ale stupeň ich závažnosti nedosahuje úroveň trestných činov.

Kriminalitu mládeže môžeme chápať ako páchanie trestných činov páchatel’mi vo vekovej kategórii od štrnásť do osemnásť rokov, u ktorých sa predpokladá taký fyzický, rozumový a psychický vývoj, že si môžu plne uvedomiť dôsledky svojho konania. Mladistvá osoba je za svoje konanie trestne zodpovedná, hoci sa na ňu vzťahuje osobitné (*privilegované*) ustanovenie zákona.

#### **- Kriminalita osôb s kriminálnou kariérou**

Z výsledkov analýzy registrovanej trestnej činnosti, u ktorej boli zistení a usvedčení páchatelia vyplýva, že subjekty získavajú kriminálnu skúsenosť predovšetkým tým, že sa

kriminálne aktivizujú. Sami spáchali trestný čin, páchajú trestné činy, resp. sa podieľali na spáchaní trestného činu, alebo podieľajú na páchaní trestných činov. V danom prípade ide o pomerne veľkú skupinu osôb, ktorá je značne heterogénna. Vzhľadom na tieto skutočnosti, pre potreby policajného konania, je vhodné (*pragmaticky*) túto heterogénnu kategóriu osôb účelovo klasifikovať do dvoch základných skupín:

- osoby s nerecidívnou kriminálnou minulosťou,
- osoby s recidívnou kriminálnou minulosťou.

Predovšetkým prax potvrdzuje, že význam uvedenej klasifikácie nie je vhodné spájať len so samotným argumentačným zdôvodňovaním policajného záujmu o tieto subjekty, ale aj s adekvátnymi opatreniami, ktoré príslušníci polície účelovo realizujú pri ich poznávaní a eliminovaní ich kriminálnych aktivít.

V systéme rôznych teórií, osoby s kriminálnou minulosťou a recidíva kriminálnych aktivít, ako aj možnosti ich kontroly, tvoria relatívne samostatné kategórie. Ich relatívna samostatnosť je predovšetkým odôvodnená možnosťami ich skúmania a popisovania, ktoré sú limitované aj tematickou redukciou, ktorá je zosúladená s potrebami teórie a praxe, napr. v trestnom práve „*recidívou*“ je prípad, kedy páchatel', ktorý už bol predtým právoplatne odsúdený, spácha ďalší trestný čin. Rozdiel medzi súbehom a recidívou spočíva v tom, že hranicou pre viac spáchaných trestných činov je odsudzujúci rozsudok súdu prvého stupňa a pri recidíve je touto hranicou právoplatný odsudzujúci rozsudok. Pri súbehu ten istý páchatel' spácha viac trestných činov pred uvedenou hranicou a v prípade recidívy, ten istý páchatel' spácha ďalší trestný čin za touto hranicou.<sup>27</sup>

Sme presvedčení, že aj týmito demonštratívne formulovanými konštatáciami je dostatočne preukázané, že skúmanie a hodnotenie recidívy má predovšetkým trestno-právny význam, osobitne pri výmere trestov a pod.

Otázkou však je: „*Ako pracujú príslušníci polície s touto kategóriou?*“ Pri nachádzaní odpovede na túto otázku je možné jednoznačne uviesť, že pri svojej práci sú povinní nielen identifikovať recidívu, ale aj jej existenciu vysvetľovať. Konkrétne skúmať, hodnotiť, vysvetľovať a konštruovať tzv. „*kriminálnu kariéru jedinca*“.

Kriminálna kariéra je charakterizovaná „*longitudinálnymi*“ sekvenciami kriminálnych činov (*udalostí*), ktorých sa dopustil určitý jednotlivý páchatel' na svojej ceste životom. Predstavuje spôsob ako štruktúrovať a zostavovať poznanie o dôležitých rysoch kriminálneho správania jedinca pre účely sledovania javu a jeho „*meranie*“. Umožňuje odhaliť rozdielnú kauzálnu súvislosť jednotlivých dimenzií trajektórie kriminálnych aktivít pri páchaní trestných činov od prvého až po posledný.

V policajnej praxi, koncept kriminálnej kariéry sa používa pre popis začiatku, pokračovania a konca kriminálnych aktivít recidivujúcich páchatel'ov. Zdôrazňuje potrebu skúmať problémy súvisiace s tým, „*prečo a kedy osoby začínajú páchať trestnú činnosť (zahájenie – onset), prečo a ako pokračujú v páchaní trestnej činnosti (trvanie – persistence), prečo a či vôbec je páchanie trestných činov častejšie alebo závažnejšie (eskalácia – escalation), či špecializované, ako aj prečo a kedy osoby skončia s páchaním trestnej činnosti (ukončenie – desistancia)*“. Z praktického hľadiska má akceptácia tejto kategórie svoj význam, pretože na rozdiel od „*recidívy*“, ktorá (v právnej vede) tvorí všeobecný údaj o opakovaní páchania trestných činov, má „*kriminálna kariéra*“ dynamický charakter. K uvedenému je možné dodať, že touto kategóriou sú skúmané a posudzované aj aktivity kriminálnych skupín, napríklad:

---

<sup>27</sup> IVOR, J. Trestné právo hmotné. (druhé doplnené a prepracované vydanie).

- zapojenie sa do trestnej činnosti (*participácia* – predstavuje údaj, koľko jedincov sa podieľa na určitom type trestnej činnosti v určitom období (priestore),
- frekvencia trestnej činnosti (vyjadruje mieru alebo počet kriminálneho konania medzi aktívnymi páchatelmi),
- dĺžka trvania kriminálnej kariéry (súvisí so stanovením začiatku a konca kriminálnej aktivity (interval medzi zahájením a ukončením kriminálnej aktivity),
- závažnosť sa sleduje v súvislosti s otázkou eskalácie konania v rámci kriminálnej aktivity (predstavuje posun v kariére páchatel'ov k závažnejším druhom a formám kriminality).<sup>28</sup>

Je tomu tak preto, lebo skúmanie a hodnotenie kriminálnej kariéry výrazne prispieva k porozumeniu kriminálneho správania.

### **Klasifikácia kriminality vo vzťahu k obetiam trestných činov**

Poškodení trestného činu (*obete*) zohrávajú dôležitú rolu v genéze spáchaných a páchaných trestných činov. Zaujímajú významné právne postavenie v trestnom konaní. Ich pozícia a funkcia je zohľadňovaná v rôznych sociálnych súvislostiach (*pri jej odškodnení, sociálnej rehabilitácii a pod.*).<sup>29</sup>

V súčasnej dobe, prevažnú časť otázok, ktoré z teoretického a praktického hľadiska spadajú do tejto problematiky (*obete trestných činov*), skúma vedný odbor viktimológia. Viktimológia vznikla na pôde kriminológie a dodnes je väčšinou odborníkov pokladaná za jej súčasť. Príslušníci polície pomerne frekventovane využívajú viktimologické poznanie, a to nielen v prevencii, ale aj pri identifikovaní znakov skutkovej podstaty trestného činu (*odhaľovaní, objasňovaní a dokazovaní*). V systéme realizácie týchto procesov tvoria obe trestných činov špecifickú kategóriu osôb policajného záujmu.

Povinnosťou príslušníkov polície je poskytnúť obetiam všemožnú podporu a zabrániť ich sekundárnej viktimizácii. Významnou cestou k tomuto cieľu je aj cieľavedomé, účelové a systematické poznávanie (*aj obetí*) a zamedzenie opakovania úkonov, ktoré sú pre obe veľmi zaťažujúce.

V praxi, poznávanie a preverovanie informácií o obetiach trestných činov prispieva pri napĺňaní účelu policajného konania. Príslušníci polície sa pri tejto činnosti zameriavajú predovšetkým na zistenie účasti obete:

- na vzniku a priebehu kriminálnej aktivity (*obeť úkladnej vraždy, únosu, hrubého nátlaku, znásilnenia, podvodu, ...*),
- na zamedzovaní, predchádzaní, odhaľovaní trestných činov a zisťovaní ich páchatel'ov (*obeť trestných činov krádeží, sexuálneho zneužívania, detskej pornografie, poisťovacích podvodov, ...*),
- na plnení ďalších policajných úloh (*lúpeže, ublíženia na zdraví, podvodu, ...*) a pod.

Napr. vzťah medzi obeťou a páchatel'om sa premieta do ochoty obete oznamovať trestný čin a spolupracovať s príslušníkmi polície (*orgánmi činnými v trestnom konaní*), ako aj do vierohodnosti jej výpovede. V danej súvislosti je nutné zdôrazniť, že skúmanie týchto viktimologických aspektov v systéme plnenia policajných úloh má mimoriadny význam pri prijímaní opatrení, ktorými je zabezpečovaná ochrana a pomoc obetiam trestného činu. Osobitne sa to odráža v prístupoch, ktoré príslušníci polície (*v súlade s identifikovanými*

<sup>28</sup> BLATNIKOVÁ, Š. Paradigma kriminálnej kariéry, s. 77 - 81.

<sup>29</sup> Zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

*potrebami*) akceptujú pri klasifikácii obetí trestných činov. V praxi sú obeť trestných činov frekvencovane posudzované z hľadiska:

- veku a pohlavia - *maloleté, mladistvé, dospelé osoby; ženy, muži,*
- spôsobenia ujmy - *potenciálne obeť a obeť, ktorým bola spôsobená ujma,*
- vzťahu obeť k páchatelovi - *rodinný, skupinový, pedagogický, pracovný, náboženský, politický, teritoriálny, nacionálny, štátny, medzinárodný, iný,*
- obavy obeť - *z pomsty páchatela, reakcie sociálneho okolia, medializácie, z nutnej potreby osobnej účasti na dokazovaní,*
- vzťahu obeť k príslušníkom polície - *ich akcieschopnosť,*
- vzťahu obeť k štátnym inštitúciám a k právu,
- dôveryhodnosti obeť - *vyskytujú sa obeť, ktoré vedome uvádzajú nepravdivé výpovede,*
- právnej pozície obeť v rámci trestného konania - *oznamovateľ, svedok,*
- a pod.

Príslušníci polície, pri plnení úloh sú povinní si uvedomiť, že osobná účasť na vykonávaných opatreniach a úkonoch je pre obeť veľmi náročná a spravidla aj nepríjemná. Túto skutočnosť uvádzame aj napriek tomu, že sme si vedomí, že väčšina obeť je ochotná túto záťaž podstúpiť, pretože chce prispieť k spravodlivému výkonu trestnej justície a k potrestaniu páchatela.

## **Záver**

Výsledky vedeckého skúmania potvrdzujú, že jedným z problémov, ktorý existuje pri plnení policajných úloh je neakceptovanie jednotnej terminológie pri označovaní javov, ktoré sú príslušníci polície povinní identifikovať a pozitívne (*v súlade s identifikovanými spoločenskými potrebami*) ovplyvňovať. V daných súvislostiach pre potreby polície je spoločenský jav „*kriminalitu*“ potrebné vymedziť pokiaľ možno čo najpresnejšie - určiť jej hranice, popísať vzťahy s ostatnými druhmi kriminality, stanoviť jednotlivé stupne ich rozvinutosti a pod. Rozdielnosť a nepresné označenie prináša problémy, a to pri vzájomnej komunikácii tým, ktorí sa touto problematikou zaoberajú, ako aj vo formulácii a pri uplatňovaní zákonov. Presné vymedzenie je potrebné i z toho dôvodu, aby bolo možné zaradiť všetky dielčie poznatky do presne definovaného celku.

Sme presvedčení, že aj nami prezentované úvahy, v obsahu tohto odborného článku, budú súčasťou odbornej diskusie, ktorej objektom sú problémy súvisiace so zabezpečovaním kontroly kriminality a predmetom sú realizované postupy príslušníkov polície pri plnení úloh, ktoré občan na tieto orgány štátnej správy delegoval.

## **Literatúra**

- BLATNIKOVÁ, Š. Paradigma kriminální kariéry. In *Trestněprávní revue*, 2009, roč. 8, č. 3, s. 77 - 81.
- BRZYBOHATÝ, M. Pojem a příčiny terorizmu. In IVOR, I. *Společnost proti terorizmu*. Plzeň: Aleš Čenek, 2014, 470 s. ISBN 978-80-7380-546-3.
- DAVID, V., MALENOVSKÝ, J. *Mezinárodně právní aspekty potlačování mezinárodního terorizmu*. Brno: UJEP, 1983, 189 s.
- GORNIOK, O. *Przestępczość gospodarcza i jej zwalczanie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1994, 199 s. ISBN 8301114673.
- HOLCR, K., V. PORADA a kol. *Policajné vedy Úvod do teórie a metodológie*. Plzeň: Aleš Čenek, 2011, 352 s. ISBN 9788073803148.

- HULLOVÁ, M et al. *General Crime*. Bratislava: Akadémia PZ v Bratislave, 2015, 220 s. ISBN 978 -80 -8054 -654-0.
- IVOR, J. *Trestné právo hmotné (druhé doplnené a prepracované vydanie)*. Bratislava : Iura Edition, 2010, 583 s. ISBN 978-80-8078-308 – 2.
- JAGNEŠÁK, J. Terorizmus vs. Organizovaný zločin. In JAGNEŠÁK, J., VAŠKO, A. *Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie „Organizovaný zločin v stredoeurópskom regióne „Pozícia a rola kriminálneho spravodajstva v systéme identifikácie aktivít kriminálnych skupín“*. Bratislava, 2019, s. 52 - 68. ISBN 978 – 80 – 8054 – 828- 5.
- JELÍNEK J. a kol. *Terorismus – základní otázky trestního práva a kriminologie*. Praha : Leges, 2017, 224 s. ISBN 978-80-7502-256-1.
- KOUBOVÁ, E. Latentní kriminalita a její výzkumy ve světě (Victim Surveys). In *Československá kriminalistika*, 1991, roč. 24, č. 4, s. 325 – 330.
- KYLAR, M. Předmět finanční kriminality. In *Kriminalistika*, 1997, roč. XXX, č. 4, s. 302 – 310.
- LISON, M., VAŠKO, A. a kol. *Teória kriminálno-policačného poznania*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018, 389 s. ISBN 978-80-8168-838-6.
- LISON, M., UHRIN, S. Úloha kriminálnej a finančnej polície pri zabezpečovaní kontroly nad ekonomickou kriminalitou. In *Zborník z teoreticko-praktický seminár „Organizovaná kriminalita - čo s ňou?“*, Bratislava: Akadémia PZ v Bratislave, 1997, s. 15 – 22. ISBN 80-8054-051.
- MUSIL, J. *Způsob páchaní trestné činnosti a jeho kriminalistický význam*. Praha : Univerzita Karlova, 1982, 287 s.
- NESNÍDAL, J. Latentní kriminalita (úvaha nad některými trestněprávními, kriminologickými a kriminalistickými aspekty). In *Československá kriminalistika*, 1989, roč. 22, č. 4, s. 289 – 292.
- PORADA, V. a kol. *Bezpečnostní vědy*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2019, 780 s. ISBN 978-80-7380-758-0.
- SCHMID, A. P. Problémy s definováním terorismu. In SHARPE, M. E. *Encyklopedie: světový terorismus. Od starověku až po útok na USA*. Praha : Svojtka & Co, 2001, 252 s. ISBN 978-80-7237-340-4.
- SLOPOVSKÝ, P. In GRÉDY, D a kol. *Medzinárodná organizovaná trestná činnosť a spôsoby odhaľovania a dokumentácie*. Bratislava : Akadémia PZ, 1994, 182 s.
- SMEJKAL, V. *Kybernetická kriminalita*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2015, 656 s. ISBN 978-80-7380-501- 2.
- SOLNAŘ, V., FENYK, J., CISAŘOVÁ, D. *Základy trestní zodpovědnosti – Podstatně prepracované a doplnené vydanie*. Praha : ORAC, 2003, 455 s. ISBN 8086199746.
- ŠELLENG, D. Objektívni hermeneutika a její kriminalistický význam. In *Kriminalistika*, 2017, roč. L, č. 4, s. 243 - 254.
- Terorizmus v EÚ od roku 2015*. [online]. [cit. 07.06.2019] dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/security/20180703STO07127/terorizmus-v-eu-od-roku-2015>.
- Zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (v znení neskorších predpisov).

**Key words:** criminality - general, in economy (*economic, financial*), corruptive, environmental, drug-related, latent, in series, juvenile, persons with criminal carrier, victims, and criminal extremism, terrorism, organized crime, cyber crime.

### Summary

In this paper, the authors introduce approaches which are frequently accepted by the practitioners during classification of criminality to the expert community. In this context, they accept that this purposeful classification is applied in connection with conduction of legislative, organizationally-managing, strategically-tactical measures in the field of criminality control.

*prof. Ing. Miroslav Lisoň, PhD.  
Akadémia Policajného zboru v Bratislave  
Katedra kriminálnej polície  
e-mail: miroslav.lison@minv.sk*

*pplk. doc. JUDr. Monika Hullová, PhD.  
Akadémia Policajného zboru v Bratislave  
Katedra kriminálnej polície  
e-mail: monika.hullova@minv.sk*

Recenzent: doc. JUDr. Antonín Nesvadba, PhD.